

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 14INT01805

Datum vergadering:

27 MEI 2014

Nota openbaar: Ja

5

► **Onderwerp: Hulp bij het huishouden in 2015**

Advies:

De raad, middels bijgaand raadsvoorstel, voorstellen per 1 januari 2015 hulp bij het huishouden te organiseren via resultaatfinanciering. Dit betekent:

- Een basispakket van maximaal twee uur hulp bij het huishouden per week;
- Een hardheidsclausule voor complexe, kortdurende situaties bij meer dan vijf uur hulp per week;
- Het ondersteunen bij het huishoudelijke werk als cliënt zelf de regie over het huishouden niet kan voeren handhaven;
- PGB Alfa constructie handhaven en de Sociaal Verzekeringsbank niet als extra schakel tussen plaatsen.

Een nadere uitwerking, afgestemd met de gemeenten in Twente, wordt zo spoedig mogelijk aan het college ter besluitvorming voorgelegd.

Besluit B en W: Gewijzigd besluit → zie bijlage.

Korte samenvatting:

Uitgaan van het principe dat hulp bij het huishouden een algemene voorziening is, is wereldwijd gezien, de meest voorkomende visie. In Nederland zijn we echter gewend dat hulp bij het huishouden een maatwerkvoorziening is. Door de voorgenomen bezuinigingsmaatregel vanuit het rijk, is het handhaven van een maatwerkvoorziening binnen de hulp bij het huishouden niet meer te bekostigen. Voor de gemeente Hellendoorn betekent de voorgenomen bezuinigingsmaatregel een korting van circa één miljoen Euro!

Naast de bezuinigingsopgave is de basis van de nieuwe wet voor hulp bij het huishouden is niet meer een schoon en leefbaar huis, maar een gestructureerd huishouden. Hierdoor zijn dan ook ingrijpende wijzigingen nodig, een hele nieuwe systematiek:

Resultaatfinanciering middels:

- Een basispakket van maximaal twee uur hulp bij het huishouden per week;
- Een hardheidsclausule voor complexe, kortdurende situaties bij meer dan vijf uur hulp per week;
- Het ondersteunen bij het huishoudelijke werk als cliënt zelf de regie over het huishouden niet kan voeren handhaven;
- PGB Alfa constructie handhaven en de Sociaal Verzekeringsbank niet als extra schakel tussen plaatsen.

Hulp bij het huishouden via resultaatfinanciering is een tussenoplossing. Een basisvoorziening blijft hierdoor gehandhaafd, hoewel van beperktere omvang. Zodoende kan binnen het bestaande budget op basis van het aantal uren basispakket en eventuele maatwerk een voorziening overeind blijven.

De 14 Twentse gemeenten werken hierbij nauw samen. Vanuit het uitgangspunt "lokaal wat lokaal kan" geven de gemeenten zelf invulling aan de nieuwe systematiek binnen de hulp bij het huishouden.

Aanleiding:

De veranderingen worden wettelijk verankerd in de nieuwe Wmo 2015. Doel van de nieuwe wet is dat de burger kan participeren, zo veel mogelijk zelfredzaam is. In de nieuwe wet wordt onder zelfredzaamheid verstaan: "in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden". De term "schoon en leefbaar huis" is dus volledig verdwenen in de nieuwe wet.

Bij het participeren moet de huishouding geen obstakel zijn. Het hoeft niet overal "spik en span" te zijn, maar het huishouden moet "op orde" zijn. Het vormt een basis, waar de inwoner mensen kan ontvangen en van waaruit de inwoner kan participeren in de samenleving. De wet sluit dus aan bij het gegeven dat de huishouding een middel is geworden en geen doel op zich meer is.

Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

Om te kunnen sturen op een "gestructureerd huishouden" kent de Wmo 2015 nog maar twee instrumenten: een algemene voorziening en een maatwerkvoorziening.

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat, zonder uitgebreid voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie of op opvang.

Maatwerkvoorziening is een op behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie en beschermd wonen en opvangprincipe mag de gemeente op grond van de Wmo 2015 alle voorzieningen die zij als maatwerkvoorziening kan aanbieden ook als algemene (voorliggende) voorzieningen aanbieden.

Persoonsgebonden budget als trekkingsrecht

Ook het toepassen van een persoonsgebonden budget wijzigt bij de nieuwe Wmo 2015. Pas als zorg in natura geen passende oplossing biedt, kan een persoonsgebonden budget worden verstrekt. Het budget voor de cliënt wordt vervolgens aan de Sociaal Verzekeringsbank overgemaakt. De Sociaal Verzekeringsbank zorgt vervolgens voor uitbetaling aan de zorgverlener. Het Rijk wil hiermee fraude tegengaan. De gemeente Hellendoorn kent naast het PGB regulier ook de PGB Alfa constructie. De PGB Alfa is een gedegen en adequate constructie. De gecontracteerde zorgaanbieders leggen hierbij verantwoording af. De gemeente Hellendoorn wil dan ook de huidige financieringswijze middels PGB Alfa in stand houden, gelet op de positieve reacties van cliënten en de aanbieders van zorg.

Kortom: vanuit het Rijk wijzigt de visie op hulp bij het huishouden volledig. Daarbij gaat deze wijziging gepaard met een forse bezuinigingsopdracht.

Let wel: de Wmo 2015 is op 24 april 2014 aangenomen door de Tweede Kamer. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel voor het zomerreces door de Eerste Kamer behandeld.

Relevante eerdere besluiten:

- Nota Projectplan de Kanteling (13INT00091)

Doelstelling:

Doel van de nieuwe wet is dat de burger kan participeren, zo veel mogelijk zelfredzaam is.

Oplossing:

Als eerste stap naar een oplossing hebben de 14 Twentse gemeenten informatie uitgewisseld en een marktoriëntatie belegd met vertegenwoordigers van de huidige zorgaanbieders en de Wmo-raadsleden. Conclusie van de marktoriëntatie is dat er altijd een zorgplicht blijft met betrekking tot hulp bij het huishouden voor de gemeente. Zorgaanbieders zien mogelijkheden tot bezuinigingen als zij meer vrijheid krijgen over de inrichting van de hulpvraag. De leden van de Wmo-raden kunnen zich vinden in deze conclusies en opmerkingen dat meer in algemene voorzieningen kan worden opgepakt. Een uitgebreide uitwerking van de marktoriëntatie is toegevoegd als bijlage van deze nota.

Deze marktoriëntatie leverde drie mogelijke scenario's op, uitgaande van de instrumenten om te kunnen sturen op huishoudelijke hulp: algemene voorziening en maatwerkvoorziening. Deze scenario's zijn vervolgens financieel doorgerekend. Twee van de drie scenario's worden hieronder uiteengezet. Het derde scenario betrof het werken met een dienstencheque. Dit scenario is administratief te omslachtig. Daarbij werd de behaalde bezuiniging niet gehaald. Zodoende wordt dit scenario in deze nota niet verder uitgewerkt.

Scenario 1: huishoudelijke hulp als algemene voorziening

Als de gemeente uit gaat dat de hulp bij het huishouden een algemene voorziening is, dan stopt de gemeente met het verstrekken van de hulp bij het huishouden. Huishoudelijke hulp is dan geen individuele voorziening meer, maar een collectieve voorziening. De gemeente gaat in gesprek met de zorgaanbieder die schoonmaakondersteuning biedt tegen een tarief dat vergelijkbaar is met de kosten voor een particuliere huishoudelijke hulp. De inwoner die zich vanwege een beperking meldt bij het Wiz-loket en die geholpen is met huishoudelijke hulp wordt verwezen naar de algemene voorziening. De zorgaanbieder doet een lichte toegangstoets. Via de bijzondere bijstand wordt een vangnet gecreëerd voor schrijnende gevallen.

Uitgaande van de aantallen in mei 2014 (zie bijlage 1) betekent dit dat in dit scenario circa 1092 cliënten gebruik maken van de algemene voorziening. Echter circa 75% van de cliënten hebben een inkomen op minimumniveau. Het budget van de bijzondere bijstand zal meer worden aangesproken. Dit betekent namelijk een forse verschuiving van uitvoeringswerkzaamheden binnen het team Werk en zorg. Bij de Wmo-adviseurs vallen enkele taken weg. Echter, de werkzaamheden bij de bijstandsconsulenten nemen fors toe. Een aanvraag bijzondere bijstand is een uitgebreid onderzoek, met een inkomens- en vermogenstoets. Tevens moet de noodzaak en de bijzonderheid van de aanvraag worden onderzocht. Dergelijke takenverzwaring weegt niet op tegen de takenverlichting bij de Wmo-adviseurs. Tegelijkertijd vallen de inkomsten uit de opgelegde eigen bijdrage van deze 1092 cliënten weg. Hiermee lijkt de opgelegde bezuiniging niet haalbaar. Zie toegevoegde bijlage "berekening HH 2015".

Daarbij wordt de bureaucratie door de lichte toegangstoets weliswaar verminderd, maar kunnen ook meer mensen gebruik maken van de algemene voorziening. Dit maakt de voorziening wellicht onbeheersbaar. Hierdoor is het risico aanwezig dat de kosten stijgen.

Scenario 2 Hulp bij het huishouden via resultaatfinanciering

Uitgaan van het principe dat hulp bij het huishouden een algemene voorziening is, is wereldwijd gezien, de meest voorkomende visie. In Nederland zijn we echter gewend dat hulp bij het huishouden een maatwerkvoorziening is. Door de voorgenomen bezuinigingsmaatregel is het handhaven van alleen maar een maatwerkvoorziening binnen de hulp bij het huishouden niet meer te bekostigen. Scenario 2 is een tussenoplossing. In het huidig stelsel wordt per cliënt het aantal uren hulp per week bepaald. Om het stelsel te vereenvoudigen kan met een basispakket worden gewerkt. Een basispakket bestaat uit de werkzaamheden die vallen onder licht huishoudelijk werk (HH1). Deze werkzaamheden omvatten een aantal uren per week voor ieder persoon met een indicatie. Het wordt aan de zorgaanbieder overgelaten om samen met de cliënt te bespreken wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd. In bijlage "berekening HH 2015" wordt uitgegaan van een basispakket van 2 uur per week op basis van geïndiceerde uren. In werkelijkheid worden deze geïndiceerde uren niet voor de 100% geleverd, vanwege ziekte, vakantie en dergelijke van de hulp bij het huishouden.

Er zijn situaties denkbaar die complex zijn en waar kortdurend, (zeer) intensieve hulp nodig is. Onder intensieve hulp wordt verstaan: meer dan vijf uur per week. Voorgesteld wordt om in deze situaties in gesprek te gaan met de cliënt om gezamenlijk een oplossing te vinden. Deze oplossing ligt niet per definitie in de hulp bij het huishouden. Het opnemen van een hardheidsclausule is dan ook noodzakelijk.

Effecten:

Het is verantwoord om op deze wijze te werken en de systematiek bij de huishoudelijke hulp te vereenvoudigen. Een basisvoorziening blijft hierdoor gehandhaafd, hoewel van beperktere omvang. Zodoende kan binnen het bestaande budget op basis van het aantal uren basispakket en eventuele maatwerk een voorziening overeind blijven. Het basispakket en de eventuele

aanvullende maatwerkvoorziening worden uiteindelijk bepaald door het beschikbare budget en het aantal verstrekkingen huishoudelijke hulp. Een nadere uitwerking over het basispakket (wat valt er onder het basispakket, welke voorwaarden, criteria en dergelijke) wordt zo spoedig mogelijk aan het college voorgelegd.

Planning:

In de Wmo is geen overgangstermijn opgenomen voor de huidige cliënten met een indicatie voor hulp bij het huishouden. Dit betekent dat gemeente in de nieuwe Wmo-verordening zelf een overgangsregeling moet opnemen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de wettelijke eisen met betrekking tot de overgangstermijnen. Op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur uit de Algemene wet bestuursrecht moeten gemeenten een redelijke overgangstermijn bieden voordat de voorziening wordt beëindigd of gewijzigd. Een overgangstermijn van zes maanden wordt als redelijk geacht. In december 2013 hebben alle cliënten met een indicatie voor hulp bij het huishouden een informerende brief ontvangen dat de indicatie kan wijzigen als gevolg van de nieuwe wet. Als de wet daadwerkelijk inwerking treedt in januari 2015, is het noodzakelijk in juli 2014 de cliënten te informeren over de wijziging.

Tweede kamer: 24 april 2014
Eerste kamer: behandeling voor het zomerreces

Financiële consequenties:

Bij resultaatfinanciering wordt de systematiek vereenvoudigd en is de opgelegde bezuiniging van € 1.006.878,- haalbaar. Zie toegevoegde bijlage "berekening HH 2015".

Personele consequenties:

Bij keuze voor hulp bij het huishouden via resultaatfinanciering behoudt de cliënt de keuzevrijheid bij welke (gecontracteerde) zorgaanbieder de hulp wordt afgenomen. De zorgaanbieders worden gestimuleerd om hun voorzieningspakket uit te breiden. Op deze wijze kan de zorgaanbieder in spelen op de richting algemene voorziening en zodoende ook het personeelsbestand in dienst houden.

Voor beide scenario's geldt een wijziging van de indicatie van circa 1100 cliënten. Zij dienen allen een nieuwe beschikking te ontvangen. Het herindiceren van circa 1100 cliënten betekent een tijdelijke forse takenverzwaring bij de Wmo-adviseurs. Bij de nieuwe beschikking staat de bezwaarprocedure open. Wanneer vaak gebruik wordt gemaakt van de bezwaarmogelijkheid, dan worden ook de kwaliteitsmedewerkers en de medewerkers van het team juridische zaken tijdelijk zwaar belast.

Juridische consequenties:

In de Wmo is geen overgangstermijn opgenomen voor de huidige cliënten met een indicatie voor hulp bij het huishouden. Dit betekent dat gemeente in de nieuwe Wmo-verordening zelf een overgangsregeling moet opnemen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de wettelijke eisen met betrekking tot de overgangstermijnen. Op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur uit de Algemene wet bestuursrecht moeten gemeenten een redelijke overgangstermijn bieden voordat de voorziening wordt beëindigd of gewijzigd. Een overgangstermijn van zes maanden wordt als redelijk geacht.

Bij nadere uitwerking, die gezamenlijk met de Twentse gemeenten wordt gemaakt, volgt een exacte juridische uitwerking.

Informatisering / Automatisering:

N.v.t.

Burger- en overheidsparticipatie:

N.v.t.

Communicatie:

- Na besluit van de raad worden de inwoners van Hellendoorn geïnformeerd;
- Gedurende het gehele proces wordt de Wmo-raad meegenomen.

Overige consequenties:

Persoonsgebonden budget

In de Wmo 2015 is een persoonsgebonden budget pas aan de orde, als zorg in natura geen passende oplossing biedt. Ook zijn er striktere toelatingsregels. Daarnaast zal de vorm van het persoonsgebonden budget ook wijzigen. Er worden geen betalingen meer verricht aan de cliënt, maar met een zogenaamd trekkingsrecht. Een persoonsgebonden budget zal bij de keuze voor resultaatfinanciering grotendeels komen te vervallen. Er wordt nader onderzocht of de constructie PGB Alfa gehandhaafd kan blijven. Het uurtarief voor een persoonsgebonden budget is goedkoper dan zorg in natura. In de berekeningen van de resultaatfinanciering is uitgegaan dat PGB Alfa in stand blijft.

Bijlagen:

- Overzicht situatie Hellendoorn;
- Berekening HH 2015;
- Uitwerking marktorientatie.

Bijlage 1

Overzicht situatie Hellendoorn

Bij het indiceren of hulp bij het huishouden noodzakelijk is, wordt met een aantal aandachtspunten rekening gehouden. Zo wordt er onderscheidt gemaakt in twee categorieën hulp bij het huishouden:

Categorie 1 (HH1) is het overnemen van licht huishoudelijk werk

Categorie 2 (HH2) is het ondersteunen bij het huishoudelijke werk als cliënt zelf de regie over het huishouden niet kan voeren. Dit wordt zwaar huishoudelijk werk genoemd.

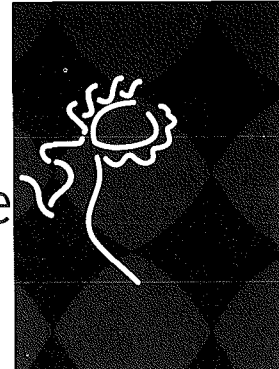
Verdeling van vormen huishoudelijke hulp binnen de gemeente Hellendoorn:

	ZIN HH1	ZIN HH 2	PGB HH1	PGB HH2	PGB Alfa HH1	PGB Alfa HH2
2013	555	75	92	11	452	7

In totaal waren er 1192 inwoners met een indicatie voor hulp bij het huishouden in 2013.

Besluit B en W

Gemeente
Hellendoorn

14INT01805

Nummer : 14BW00226

Datum vergadering: 27 mei 2014

Onderwerp : Hulp bij het huishouden in 2015

ADVIES:

De raad, middels bijgaand raadsvoorstel, voorstellen per 1 januari 2015 hulp bij het huishouden te organiseren via resultaatfinanciering. Dit betekent:

- Een basispakket van maximaal twee uur hulp bij het huishouden per week;
- Een hardheidsclausule voor complexe, kortdurende situaties bij meer dan vijf uur hulp per week;
- Het ondersteunen bij het huishoudelijke werk als cliënt zelf de regie over het huishouden niet kan voeren handhaven;
- PGB Alfa constructie handhaven en de Sociaal Verzekeringsbank niet als extra schakel tussen plaatsen.

Een nadere uitwerking, afgestemd met de gemeenten in Twente, wordt zo spoedig mogelijk aan het college ter besluitvorming voorgelegd

GEWIJZIGD BESLUIT:

De raad, middels bijgaand raadsvoorstel, voorstellen per 1 januari 2015 hulp bij het huishouden te organiseren via resultaatfinanciering. Dit betekent:

- Een basispakket van maximaal twee uur hulp bij het huishouden per week;
- Een hardheidsclausule voor complexe, kortdurende situaties bij meer dan vijf uur hulp per week;
- De toepassing van de hardheidsclausule nader uitwerken en voorleggen aan College;
- Het ondersteunen bij het huishoudelijke werk als cliënt zelf de regie over het huishouden niet kan voeren handhaven;
- PGB Alfa constructie handhaven en de Sociaal Verzekeringsbank niet als extra schakel tussen plaatsen.

Een nadere uitwerking, afgestemd met de gemeenten in Twente, wordt zo spoedig mogelijk aan het college ter besluitvorming voorgelegd